

1. BÖLÜM

Bölgenin Yerleşim Coğrafyası

DİKKATİNİZE

**DERS KAPSAMINDA KONU BAŞLIKLARI ALTINDAKİ TÜM GÖRSELLERİN ,
METİN ALINTILARININ VE PAYLAŞILAN BİLİMSEL GÖRÜŞLERİN TELİF
HAKLARI**

BU DERS KAPSAMINDA SAKLIDIR.

**DERS SLAYTLARININ TAMAMININ VEYA BİR KISMININ DERS DIŞINDA
PAYLAŞILMAMASI GEREKTİĞİNİ BİR KEZ DAHA DUYURMAK İSTİYORUM.**

DİĞER ÖNEMLİ BİR HUSUS;

**BURADA VERİLEN BİLGİLER VE GÖRSELLERİN TAMAMLAYICI NİTELİKTE
OLMASIDIR.**

**AYRINTILAR VE BAĞLAYICI ÖZ BİLGİLER DERS ANLATIMI
SIRASINDA VERİLMEKTEDİR.**

GÖRSELLERLE İLGİLİ BAĞLANTILAR KURULMAKTADIR.

**AYRICA DERS KONUSU KAPSAMINDAKİ YENİ BİLGİLER, YENİ²
GELİŞMELER DERS SIRASINDA
HAFTALIK KONULAR KAPSAMINDA YENİLENMEKTEDİR.**

**DERSİMİZİN AĞIRLIKLI OLARAK YAKLAŞIK M.Ö.2900-2330
YILLARINI KAPSAYAN ERHANEDANLAR ÇAĞI,
YAKLAŞIK M.Ö. 2330-2100 YILLARINI KAPSAYAN AKAT ÇAĞI,
YAKLAŞIK M.Ö.2100-2000 YILLARINI KAPLAYAN
LAGAŞ GEÇİŞ DÖNEMİ İLE III.UR KRALLIĞINI
İÇİNE ALMAKTADIR.**

**CEMDET NASR ÇAĞINDA İLK KEZ KULLANILMAYA BAŞLAYAN
ŞEKİL YAZISI (M.Ö.2900'DEN İTİBAREN),
ERHANEDAN ÇAĞI İLE BİRLİKTE NİTELİKLİ BİR
YAZIYA DÖNÜŞMÜŞTÜR
PİKTOGRAFIK YAZI TAZI GELİŞKİN BİR ŞEKİLDE
DEVAM ETMEKTEDİR**

EĞİTİM AMAÇI OLARAK KULLANILMAKTA DİR

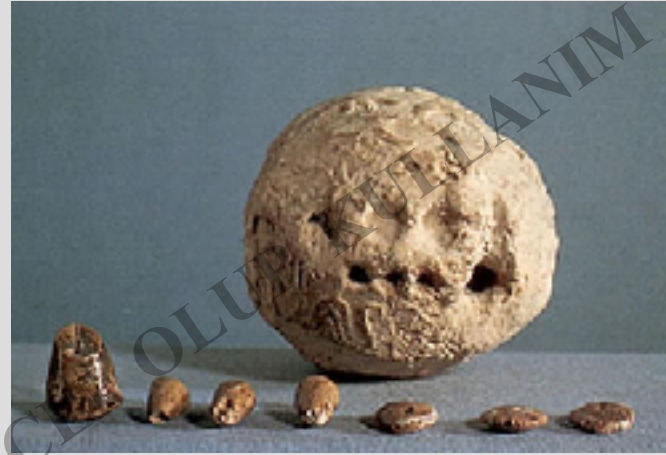

Erhanedan Öncesi
Yazının Öncüsü
Hesap Taşları
(token/jeton)
Yapımlarında
Kil, Taş ve diğer
Malzemeler
Kullanılmıştır

Uruk, M.Ö.3300

Carmo, M.Ö.6500

Suza, M.Ö.3300

Godin Tepe, M.Ö.3200

Uruk, M.Ö.3100
Ekonomi ile ilgili
Tekstil
Piktografik yazı

**GÜNEYDOĞU ANADOLU'DAKİ DAĞLIK KESİMİN GÜNEYİNDE
FIRAT VE DİCLE IRMAKLARININ ARASINDAN BAŞLAYAN
MEZOPOTAMYA BÖLGESİ İKİ ARASINI TAKİP EDEREK
KÖRFEZDE SONLANIR**

**BÖLGENİN GÜNEY KESİMİNDE BELLİ BAŞLI YERLEŞİMLER
YER ALMAKTADIRLAR, BUNLAR GÜNEYDE FIRAT'IN BATI KESİMİNDE VE
DİCLE'NİN DOĞU KESİMİNDE DEVAM EDERLER
DİCLE'DEN DOĞUYA DOĞRU OLAN ALANDA ELAM BÖLGESİ YER ALIR
TÜMÜNÜ MEZOPOTAMYA KÜLTÜR BÖLGESİ OLARAK DA TANIMLIYORUZ.
KÜLTÜREL YÖNDEN MEZOPOTAMYA KÜLTÜRLERİ
SURIYE KENTLERİNİ DE ETKİSİ ALTINA ALMIŞTIR**

EĞİTİM AMAÇLARI

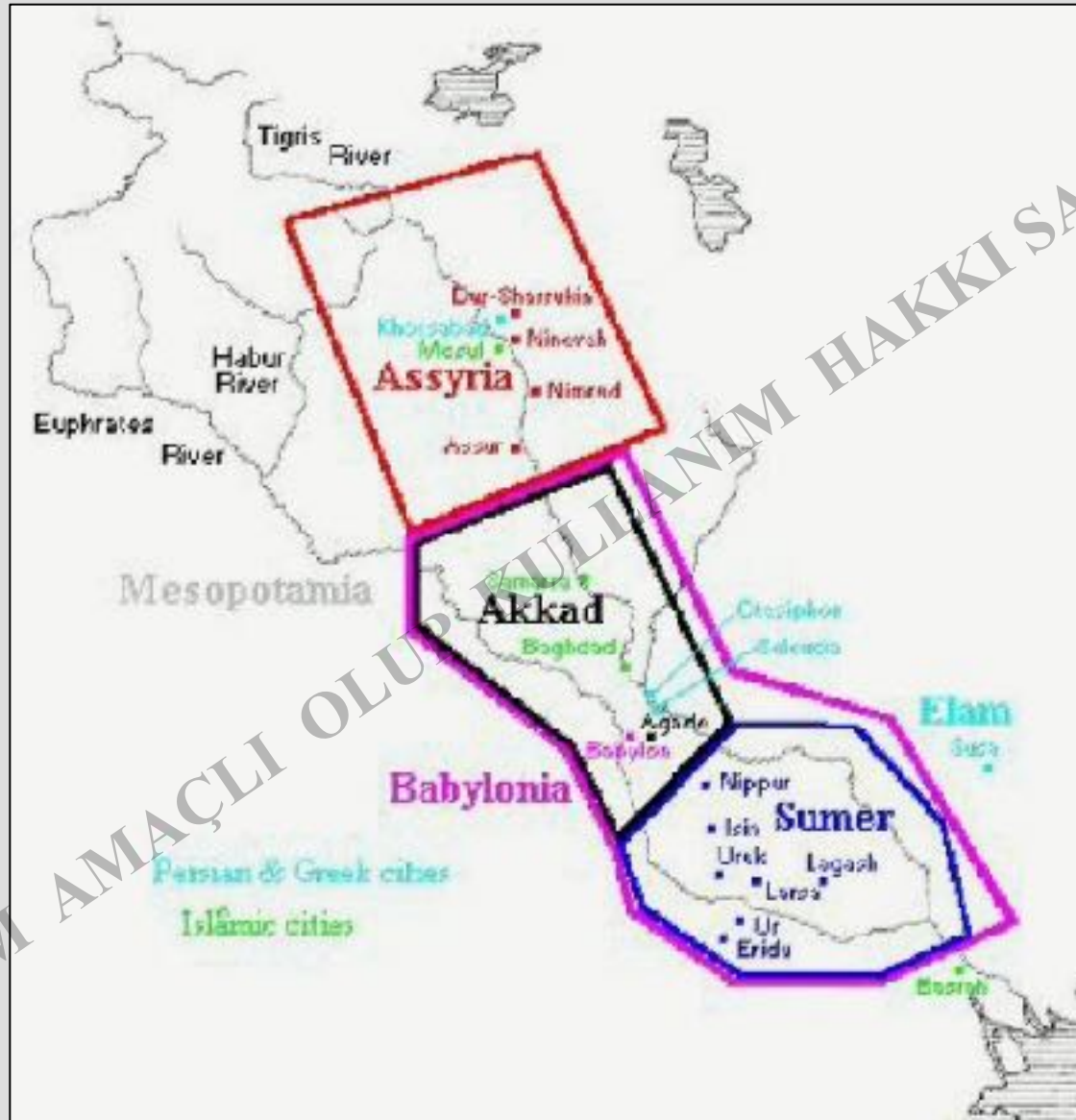

ANADOLU

MEZOPOTAMYA

MEZOPOTAMYA KÜLTÜR BÖLGESİ

EĞİTİM AMACI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

EĞİTİM MAÇLI OUP KULÜM HAKKI SAKLIDIR

Yazılı belgelerin artık daha tutardı ve kapsamlı hale gelmesiyle (yaklaşık M.Ö.3200

civarı) aşamada Mezopotamya'da yerleşimler 2000 yılın üzerinde bir sürede iskan görmüştü. M.Ö.5000 civarında Basra körfezinin kıyı şeridi daha da güneydeydi. M.Ö.4000 civarında deniz seviyesinin kuzeye doğru yükselmeye

başlamıştır (bu geçen yüzyılın başındaki bir görüştü). Bu görüş 1950'lerde değişmiştir.

İki ırmak tortularını denize ulaşmadan bırakırlar, bu durumda güney Mezopotamya'nın bir çok yerleşiminin alüvyon altında kalmasına yol açmıştır (Ras el-Amiya gibi). Ancak son 6 bin yıldır kıyı şeridi aynen kalmıştır. Yine bazı bilim adamları suların çekilme tezini yine savunmuşlardır.

Her durumda Ur ve Eridu Aşağı Mezopotamya'nın en güneyinde yer alır. Eridu ile deniz kıyısı arasında verim alınamayan bataklıklar yer alır. Bu bölgede denetiminin güç olması nedeniyle burası her zaman asilerin, kaçakların kaçış yeridir. Burasının en önemli özelliği, kulübelerin yapımında çatılarının örtülmesinde kullanılan saz ürünlerinin yanında balık, su kuşları, yaban domuzu gibi besin kaynağı olmasıdır. Bu bölgede yaşayanların, Bataklık Arapları olarak da tanınırlar, sazdan kulübelerde yaşarlar, tam benzerlerini Sümer tasvir sanatında görüyoruz. Bölgedeki diğer önemli bir bitki hurmadır.

**MEZOPOTAMYA
BÖLGESİNDE
ERHANEDAN
KÜLTÜRÜNÜN
YAYILIMI
TEMEL YAYILIM
ALANI DIŞINDA
BAZI ÇAĞDAŞ
SURIYE
KENTLERİ DE
BU KÜLTÜRDEN
ETKİLENMİŞTİR**

ERHANEDAN DÖNEMİNDE BELLİ BAŞLI SÜMER KENTLERİ

Bu ağacın meyvesi güçlü bir besin kaynağı olup uzun süre saklanabilir. Asur kaynaklarından güney Mezopotamya yerleşimlerine saldıranlara karşı hurma ağaçlarının kesildiğinden bahsedilmektedir.

Bunların dışında önemli hammadde kaynaklarının bulunmaması, güney Mezopotamya insanını ticaret faaliyetlerine itmiştir. Büyüyen yerleşimler artan nüfusun ihtiyaç duyduğu malzemeleri yanı sıra refah seviyesinin ihtiyaç duyduğu değerli madenler, yarı kıymetli taşlar, üretilmiş boncuklar uzak bölgelerden ithal edilmiştir.

Bölgenin önemli bir sorunu, her iki ırmağın akış yönünün sık değişmesi, hasat döneminde görülen büyük taşkınlar, büyük ölçüde alüvyon bırakması sulama işlemlerini zorlaştırmıştır. Arıca yüzeydeki suyun hızlı buharlaşması nedeniyle toprağın tuzlanma ürün veriminin düşmesine yol açmış, sulama yapıldıkça toprak daha da kötüleşmiştir. Bu durum siyasal krizleri tetiklemiştir. Tuzlanmış toprakta tuza dayanıklı tahıl arpa olmuş, zamanla tuz birikimi arttı ve toprağın bereketini yok etti,¹² ilerleyen aşamalarda insanlar bu olguya yenik düşerler.

**Bağdat'ın
aşağısında kalan
Dicle boyunda
az sayıda
yerleşimle
karşılaşılır.
Dolayısıyla
Cemdet Nasr
Çağı'ndan
itibaren iki
ırmak arasında
çok sayıda su
kanalı açılmıştır.
Sulama ve
ulaşım amaçlı bu
kanallar
bölgenin siyasi
ve ekonomik**

HER İKİ IRMAĞIN ARASINDA VE ÇEVRESİNDEKİ BELLİ BAŞLI YERLEŞİMLER

